

ט"ו באב תש"ף, 5.8.2020

גיליון מס' 721

פרשת עקב

לפתוח את הלב

מאת הרב מאיר נהוראי, משואות יצחק

אחד החסרונות שלנו כבני אדם הוא שאנו מדחיקים את הרגשות שלנו. בשלבי המעבר בין הילדות לבגרות, למדנו בהדרגה לסגור את הלב ולשים סביבו הגנות. כך אנו בורחים ממצבים שחושפים את העולם הפנימי שלנו. אנחנו נצמדים לתיאוריות או אידיאליים וערכים, כשלעתים המניע הוא הפחד ממפגש עם העולם הרגשי. החיסרון בכך הוא שאנו מפסידים נדבך משמעותי בעבודת השם, שכן לא ניתן להגיע לרמות התפתחות רוחניות גבוהות ללא עבודה על העולם הרגשי והפנימי. **זיכוך רגשי ופתיחת הלב מאפשרים את הצמיחה הרוחנית.**

הקדמה זו נחוצה על מנת להבין את התביעה של הקב"ה מהעם רגע לפני כניסתו לארץ: **"וּמְלָתָם אֶת עַרְלַת לְבַבְכֶם וְעַרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד"** (י, טז). הספורנו אמנם נוטה להסביר את הפסוק בהקשר לעבודה המתייחסת לפעולת השכל וזו לשונו: "ראוי שתסירו את ערלת שכלכם והוא שתתבוננו להסיר כל טעות מוליד דעות כוזבות". ונראה שאף הרמב"ן נוטה לפרש כך: "שיהיה לבבכם פתוח לדעת האמת, לא כאשר עשיתם עד היום". אולם דומני שרש"י הולך בכיוון אחר ומפרש את ערלת הלב כך: **"אוטם לבבכם וכיסוי"**. רש"י מבין שמדובר בדרישה להסרת המחסום הרגשי, שקיים אצל העם. הרקע לדרישה הזו מוזכר קודם לכן. טרם הכניסה לארץ ישראל, נדרש העם לעבודת השם שהיא ספוגה ברגש של אהבה ויראה: **"לִירְאָה אֶת ה' אֱ-לֹהֶיךָ לְלַקֵּת בְּכָל דְרָכֶיךָ וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ"** (י, יב). דרישה זו מהעם במצבו הנוכחי היא מורכבת. העם איבד אמון לקראת כניסתו לארץ. מדובר בדור השני, חלקם ספגו בצעירותם את הטראומות של הוריהם ואת קשיי הנדודים במדבר. הם עדיין מתקשים להאמין, שהנדודים המתשיים במדבר הם רק שלב זמני בדרך אל חיים טובים ועצמאיים בארץ המובטחת. ברגעים אלו מחזק אותם הקב"ה ומעיד על רצונו בבחירתם: **"רַק בְּאַבְתִּיךָ חֶשֶׁק ה' לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזַרְעָם אֲחֵרִיהֶם בְּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כִּיֹּם הַזֶּה"** (י, טו). כעת נדרש העם לבנות מחדש את האמון ולהגיע לאהבה.

הדרישה הפונה אל הרגש היא דרישה קשה עד מאד. קשה לכפות על האדם לאהוב. לא מדובר בשריר רצוני שניתן להפעילו. אהבה היא רגש ספונטני המתעורר באדם בלי שהוא מזמין אותו. אם כן, צריך לומר שהקב"ה אינו מבקש שבני ישראל יעוררו את הרגש הזה בתוכם באופן מלאכותי, אלא קיימת הנחה, שהתנאים לאהבה קיימים. הלב שהוא האיבר שאליו המקרא מייחס את הנפש והרגש, עלול להיות חסום. לכן יש להסיר את הערלה, שהיא מעטפת הגנה שחוסמת אותו, כדי שיוכל העם להגיע לאהבת השם. כך גם כל אחד מאתנו נתבע במהלך חייו להסיר את ערלת הלב.

יש דרגות שונות של ערלות הלב, מידת האטימות והרגישות שונה מאדם לאדם. ולכן גם אופני התיקון שונים. הדרך הפשוטה לטיפול בבעיית ערלת הלב היא "עבודה שבלב", שהיא התפילה: "ולעבדו בכל לבבכם – זו תפילה". אמנם הפרוש המקובל הוא שהלב הינו הכלי שבאמצעותו עובדים את ה' בתפילה. אולם ניתן לומר שהתפילה היא **עבודה על הלב**. התפילה יכולה לשחרר את החסמים והערלות המונעות אותו מלפעום במלוא המרץ הרוחני. כמו שהגוף זקוק לאמוני כושר, כך הלב מקום הרגש, זקוק לתפילה.

הרב קוק בהקדמתו לעולת ראייה כותב: "התפלה המתמדת של הנשמה מתאמצת היא תמיד לצאת מן ההעלם אל הגילוי ... אין התפלה באה כתקונה כי אם מתוך המחשבה שבאמת הנשמה היא תמיד מתפללת ...". עיקר התפילה היא נשמת האדם, השואפת תמיד לדבוק בבוראה, וזו מהותה "לצאת מן ההעלם אל הגילוי" התפילה מרגילה את האדם באופן קבוע להפעיל את לבו, להרגיש ולהתפעל, לשים לב למה שקורה מסביבו. באמצעות התפילה ניתן להסיר את ערלת הלב, בתנאי שתפילתו של האדם לא תהיה קבע אלא תחנונים.

הרב מאיר נהוראי רב המושב משואות יצחק, ר"מ בבית המדרש לנשים במגדל עז, יו"ר ארגון רבני בית הלל. נשוי לעידית. ויחד הם הורים לששה וסבא וסבתא לששה נכדים מתוקים.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il